

**Een klare Utrechtschen bril voor de geaugmenteerde
authentijcke lyste-maeckers, om wat beter in het request te sien
ende daer van te oordeelen: voor-gesteld by manier van een t'
samen-spraeck tusschen een Hagenaer, sijnde een vogel-
koper, ende een Utrechts**

<https://hdl.handle.net/1874/234922>

1
kn. 1192
237
5
=

Een klare Utrechtschen

B R I L

Voor de Geaugmenteerde Autentijcke

LYSTE - MAECKERS,

Om wat beter in het REQUEST te sien, ende daer
van te oordeelen.

Voor-gestelt by manier van een t' Samen-spraeck,

Tusschen een

Hagenaer, sijnde een Vogel-koper, ende een Utrechts-
Man, een Handelaer in Verckens.

Gedruckt in de Waerheydt, die de Leugen onder de knie
hout, int jaer 1674.

Gen. linc. ...

B. R. I. L.

... de ...

... - ...

... in ...

... ..

... ..

... ..

... ..
... ..

Een klare Utrechtschen BRIL.

Hagenaer.

Wel mijn waerde Vriend gy sijt hier van herte welkome.

Utrecht. Ende gy Monsieur weest mijnent halben hier wel gebonden en ontmoet.

Hagen. Wat drijft u hier dog in desen tyd in dit gelwest?

Utrecht. De genegentheid tot de Hoopmanschap / gy kent mijn handel en weet wat voor een neering ich doe.

Hagen. Ja ich dog en ich weet oock op wat dag gy uw nootjens wel weet te kraecken: maer hoe is 't bind men geen Derckens in het Sticht?

Utrecht. Ja mager/en seer duer om geld/ insonderheid die bet en goet sijn, want de Franschen hebben deselve seer vermindert/ en/ dat verwonderens waerdig is / men bevind dat de vette Derckens meest altemael goztig sijn.

Hagen. Dat 's vzeemt/ wat magh daer de oorzach van sijn?

Utrecht. De reden en oorzach daer van sou men mogelijk by de Cartesianen vinden.

Hagen. By de Cartesianen; hoe sijn dat Derckens?

Utrecht. Wel neen / wat vzaegh is dat? Het sijn geleerde mannen / die haer naem dzagen van eenen Spijsvinnige Frans. man/ dewelche veele oude versinningen van Maloude Wijs. geeren of Philolophen op een nieuwe wijze / in dese nieuwig. gierige Ceulo / seer smakelijck heeft weten voor te stellen/ welke Tupden haer vermeten van alles reden te geben; De Reden stellende tot een grond-beginsel maer nae alles moet geschicht worden; mijns belangende/ soo is mijn gevoelen/ het selve aen beter onderwerpende / dat de oorzach van het goztig sijn van die Dieren/ is om dat se / door gebreck van goede krupden / wortelen etc. veel wilt en ongesont krupd en ander Werd-gewas hebben ingestwolgen/ en onder anderen veel van selker krupd / hier te Lande seer wel bekend / genaemt Stinckende-gout/ dat ich des te meer gelobe / om dat als men die Zwijnen opent en ontleed/ het Spek / behalven het goztig is/ soo geel bevind/ als of het Beest de Geel-sucht hadde.

Hagen. Ich heb my wel laten seggen dat goztig Spek soeter is als andere.

Utrecht. Dat kan sijn / maer alsoo het een siechte inde Derckens is zoo kan dat vlees veel noch voedsel geben; Edoch daer laet ich de Artzynaundige of Doctoren van bonnissen.

Hagen. Ich hoor dat het met de Derckens t Utrecht gaet als met de Vogels in den Daeg / is er eene goet men vind'er twintig daer tegens die niet en deugen.

Utrecht. Dat's weynig gepresen.

Hagen. 't Is nachtrang soo; de meeste sijn lichte Vogels en de anderen daer men wat meent aen te hebben / sitten wel dicht inde veeren/ maer als men deselve heeft geplooken / bebind men dat se sijn vol porcken en semten. Nu daer van genoeg / waer om gaje niet sitten/ ich geloof niet dat je by den Abond wilt vepsen?

Utrecht. Neen want ich ben vermoet van gaen/ en vermeyn al hier te vernach-

ten en morgen met den dach mijn boornemen te gaen upt-boeren.

Hagen. Dat komt ongemeen wel slaegs / ick meen hier mede van de nacht te blijven / wy sullen met malckanderen derhalven wat kunnen avondmalen van t geene ons de Waerdin sal schaften ; ondertusschen sullen wy tijd en gelegentheid hebben met den anderen een praetjen te houden. Hoe gaet het t' Utrecht al toe in u l. herstelling ?

Utrecht. Popende de Herstellingh die is ons seer aengenaem / en hebben geen genoegsame bequaemheidt om God booz soo een onderwachte en onverdiente weidaedt te dancken / een Weldaet op soo een noyt boozbedachte en in verwonderingh verhoerende Wyse over Utrecht upt gezocht / ebenwel soo en is de vzeugde noch niet volkomen want deselve is met veele bitterheden vermengt / ter oorzaeck bande moepelijcke en sware inguarteringh met dewelcke alle de ingesetenen belast worden.

Hagen. Daer heb ick noch al meer over hozen klagen; onder anderen zijnde lef hy een Wijnkoper alwaer een goet geselschap van aensienlijcke Lupden vergadert sijnde / die malckanderen booz een glaessen in plaets van verre kijckers bekeken / soo was aldaer een seer statig man / ick vertrou dat hy een Regent van u l. Stadt moest sijn / die aldaer de meeste praet boerde / dewelcke ick hoorde segghen / dat die sware inguartering was veroorzaeckt dooz een secker Request / dat een seer pernicious stuk was / dooz eenige sedicieuse Bozgers aen sijn Excellent. de Grave van Hornes ingelebert / tegens hare Regenten / waer op sijn Excellent. boozneemt de gansche Regeringh hadde af geset soo Staeten als Magistraeten. Waer op doe gesolcht is (seyde hy) dat de gansche Regeringh is op gehouden / alleen heeft men acht Bozger-Boylupden gestelt die al 't bestel der saeken hebben / waer toe de meeste der selven soo veel bequaemheidt hebben als een Esel om op de Boozde te danssen ; en seyde doozts veel dinghen ontrent die selve saeck die my juist niet te binnen komen / alsoo my deselve de geheuchenis ontschoren sijn. Ick bid u belieft t' daer wat van te vertellen want ick twijffel niet of ghy sul er al wat kennits van hebben / alsoo ghy gemeenelijck grondige kennits hebt van 't geene datter om gaet.

Utrecht. Ick weet datter een Versoek schrijft is ingestelt en aen gemelte Excell. vertoont / maer dat het selve een pernicious stuk wercks sou sijn / is een pernicious leughen / en die het selve hebben ondertekent dat deselve sijn sedicieuse Mannen / dat is een sedicieuse lastering. Het doet my goet dat ghy dese saeck komt op te halen / ick hope u daer van soodanige openingen en verlichtingen te geben dat op daer in genoeggen sult hebben / en stoffe om de Laster-monden te stoppen / als u deselve wederom mochten boozkomen.

Hagen. Ick sie u met neus en mond aen ; hoe sou soo een aensienlijck Man als die was / daer ick u van spreek / in soo een geselschap van seer fatsoenelijcke Lupden sitten liegen en Lasteren ? en ebenwel nu ick my daer over bedenck / ick merchte dat die Man byz bystigh / ende met een heftige ophooyentheyt / sprak / daer hy somtijds een darfe de Duyvel haelt , onder liet lopen / soo dat hy my derhalven byz verdacht was.

Utrecht. Dit dient wel waergenomen te worden / aengaende de personen die het Request tegenspreken / dat deselve sijn byzderley. Booz eerst / daer sijn'er die in haer belang dooz dese verandering schade lijden / die ick noeme Geintere sseerde ; als daer sijn de Straten ende Magistraeten / dewelcke soo op een stomp / van 't kuffen / daerse met soo veel moepten / lopen en draben sijn op geraecht / probitioneel af-gelicht

licht wterden. Ten tweeden / daer sijn quaedt-aerdige / hoewel vziend-schijnende /
 nochtans bedeckte / ja gestwooren Vpanden van den Staet; deurslepe Phariseen /
 te weten die Barnebeltsch ende Arminiaens-gesinde, dewelcke alle voozkomende
 gelegentheden waernemen / om twist / tweedzacht ende alle oneemghed te stoken
 ende te herochenen; de Overheden dooz listige ende bedriegelijcke grond-regulen /
 soo van Staet als Kerck / ende het bestier der selve / bedecktelijck onder de hant op-
 rupen en gaende maken / soo dat deselve daer dooz als bedwelmt staende / niet we-
 ten hoe de saken te varten; waer van daen het gemeenelijck komt / dat saecten van
 Staet / etc. by het verkeerde eind worden aengegrepen / waer dooz het gebeurt / dat
 den meesten tijd / veele gewigtige saken / qualijck slagen; hier toe voozbeelden by te
 brengen is mijn vooznemen niet en sou alhier niet te passe komen. Ten derden
 dese lesten sijn vreesachtige / niet wel berade / noch nauwsiichtige mannen / die haer
 dooz de twee eersten / laten by de neus leyden / licht geloobende ende toestemmende
 wat van de andere woort geseyt / ende niet soo veel omstandigheden voozt gebzacht;
 sonder dat deselve de moeyten nemen willen of kunnen / de waerheyt der saeck nae
 te voorszeken. Hopende die van de eerste Rijgh / dat deselve buyten haer de oorzsaek
 harer wanheit soecken / ende deselve andere aentijgen / moet niemant vzeemt ge-
 ben; alsoo het een bestendige waerheyt is / dat yder mensch dooz eegen-liefde gedze-
 ven / in sijne rampspoeden / hem selven soecht te verschooten; ende de schult en oorz-
 saeck altoos op anderen schuiven; die eerste derhalven sijn te verschoonen; want
 het woort een mensch die pijn lijdt / toegelaten te schreeuwen. Wengaende die van de
 tweede Rijgh / van deselve moet men sich wachten / alsoo se niet anders vooz heb-
 ben als onse Landen en Steden te beroeren / ende de Overheden (als ick begonnen
 heb te seggen) tegens hare Onderdanen / ende de Onderdanen te beroeren / verho-
 pende in soo een Oproer / haer belangh te bereycken / want in troubel water is 't
 goet vissen; datse van in dese gelegentheyd soo geweldigh roepen / rasen en tieren /
 lopende als rasende ende Dolle-mannen by de straet / uyt schreeuwende oproer / op-
 roer / Oproer-maechers / Request-tekenaers / Schenders van de Opper-Macht /
 Schelmen / Verraders / ende hoozts uyt brakende wat de Laster-en Teugen-
 Geest haer lieden inblaest / al dat bohaep is niet vzeemt / want sy de Gemeente te-
 gens de Verfoeck-schzift Vercoonders ende Teekenaers aengehits hebben /
 verhoopen van haer eynde aengetroffen te hebben / soo niet geheel / ten minsten ten
 deele. Dooz al dit getier worden die van de derde Rijgh benart en angstig gemaekt /
 ende sodanigh buyten haer selven gebzacht / datse onbedacht al mede uyt roepen
 Oproer / oproer / sonder dat se weten wat se seggen of doen.

Hag. Maer de Roomschgesinden / hoe vzaagen die haer in dese gelegentheyd?
 Utrechtsm. Die gruwfelen in de vuyt / en lachen van herten / om datse sien dat
 Lupden die Schydenis doen van Gods Woort te lesen ende te verstaen / dat deselve
 malhanderen met bittere woorden ende Laster-schziften verschewen / ende verho-
 pen dat dese Wooger-twist henlieden te stade sal komen.

Hag. Dit geeft ebenwel een groote ergernis / ende daerom waer het beter ghe-
 weest dat het Request waer achter gebleven / dewijle het sulcke quade gevolghen
 heeft.

Utrechtsm. Dat's maer by toeval. De Verfoeckers hebben een goed eynde
 vooz gehad / en verhoopen dat se noch een goede uytwerckingh van het selve sullen
 sien / waer dooz de eere Gods / het heyl van de Kerck / ende het beste van de Stade /
 ende harer Regenten selvs sal bezozdert worden.

Hagen. Nu gy spreekt van de Kerck soo komt my te binnen dat die Man doch seide dat komt van de Kerck/ dat komt van die sijne Kerck-uplen en vertoonde een Lyste van de namen der geenen die geteekent hadden.

Utrecht. Indien ich die Man had hoorzen praten ich sou hem hebben ge vzaegt wat vooz een Kerck dat hy meende/ de Gereformeerde / of de Arminiaensche Kerck; ich heb al gesept dat het van de lesse komt; want gewisselijck het verdoef van onse Stadt komt ons voozt uyt het Riedt-steegjen / dat lebend water daerse haer van plachten te roemen/ maer is soo vergiftigh dat een pgeelijck die daer maer mede besprengt wozt sich selven terstond meer vergiftigh blind als of hy van het Water uyt de korte Diefsteegh in den Salamander had inghenomen. Dat de Vroomste Luyden en Borzers van Utrecht met de naem van Kerck-uplen bejegent wozen/ komt my niet vzeemt vooz/ beter Kerck-uplen als Kerck verraders; doch dat laet ich daer. Ende verdoege my te seggen dat die geene die ich kenne deswelcke het Request ondertekent hebben/ seer Vrome en eerlijcke Luyden zijn die niet als het beste van Landt en Kerck boegen / de anderen my onbekient / daer ich niet van seggen. Rakende de Lyste der Namen / is 't werck maer van een deel Schobbejachten (dewelcke meer wil als krachten en verstandt hebben ghehad) liechtelijck in de selfe Winkel versonnen daer se gebzucht is. Eer dat deselvede vooz den vruet gemeen wierdt waren'er Arminianen die ich selfs gesproken hebbe dewelcke haer beroemde de namen van die muptmaechers in 'er saken te hebben / hoe vast haddense den Mel by de steert/ sommige hebbense op getekent die niet ondertekent hebben/ en andere die getekent hebben/ sijn'er niet op; dan doch daer hebbense haer vrye wil in gehad beter als in wat goers te doen.

Hagen. Maer seght my nu eens wat van het Request selve / datmen seft soo op roerigh te sijn / en dat sulcke quade gevolghen te weege vzeinght.

Utrecht. Wat vooz quade gevolghen doch?

Hagen. My komt allenkens inde geheughenis wat ich 'er al van gehoort hebbe. Vooz verst de Requitranten geklaecht hebbende over hare Oberheden / en hunne quade Regeeringh / soo sijn deselve alle van hunne Ampten af geset / in dier boegen dat de Regeeringh terstont heeft op gehouden ende met de Regeeringh alle order; waer van een der vruchten is die ongeregelde inguartering waer van alreeds gesproken is. Ten anderen / dat de Waer-burgen oft Ostagters tot Rees niemantd hunne langhe gevangenis ende elenden hebben te wijten als dese Request-Teckenaers: ende soo veel andere dinghen meer die daer op gehoight sijn.

Utrecht. Het Request belangende/ wie ich 'er van heb hoorzen spreken en veroorzaken deelen soo wel als haer instellers / daer is niemantd die het selve gesien hebben / en oorzaken derhalven sonder kennis / en vertoonen des te meer benebens hunne onwetenschap / hare voogaerdighheyt. My is den inhoudt verhaelt en vooz soo veel als ich 'er uyt mercken kan / sie ich geen dinghen minder / als dat het selve soude sedicticus en peccatius sijn / soo als die verkeerde en lasterende Oorbeelders afgeven. Ich segge dan dat de requitranten niet vooz en hebben gehad tegens de Regenten / of hare Regeeringh te klagen / als se doch inder daed niet en doen; soo als ich dadelijck sal toonen. Maer eer ich daer toe kom moet ich een vzaege vooz-stellen/ namentlijck of het de Onderdanen niet toe en staet wannere se niet wel wozen geregeert / daer ober te klagen aen de sulcken die macht hebben om de Regenten tot de redelijckheyt te vzeingen? Indien ja; soo soude de mannen die het Request hebben

hebben getekent en verdoont / niet qualijck hebben gedaen te klagen vooz soo veel als se souden meenen daer toe redenen te hebben. Indien neen zoo moet den Adel dewelcke onder de Kegeringh van Philippus den tweede Koningh van Spaengien / dat vermaerde Versoek-schrift verdoonde aen de Hartoginne van Parma tegens den Hartoogh van Alba en sijne tyrannische Owinglandye / en andere quade handelinghen die de Spaensche Regenten uytboerden (toen deselve niet den naem vooz gemelde Hartoginne / van Geusen wterden gedoopt) seer qualijck hebben gedaen ; dat noyt pemaend mijns wetens / tot noch toe / voorgenomen heeft te seggen. Nu tot de saeck selfs. Ich hebbe geseyt dat de Requiranten niet tegens hare Regenten noch Kegering klagen / het suspenderen der selve is derhalven geen gebolgh van haer Request als sijnde het eynde waer op het selve sou sien. Om dat te bewijsen sal ich u **L.** verhalen 't geen vooz het instellen en overleveren van het selve is geschiet. Op den selfden donderdagh sijnde den 13. November als de Franschen des morgens uyt de Stadt getogen waren / quam den Lieutenant Colonel Bozeel met eenige Benden vanden Staet vooz de Stadts Poozt / met voornemen in de Stadt te komen / als hy voech dede ; dewelcke versoecht zijnde dat zijn Ed. geliefde na gewoonte en volgens order / den Eed van getrouwicheydt af te leggen / het selve wegerde te doen seggende geen last daer toe te hebben / en is daer op / sonder de minste tegenstant / van de Magistrat ingelaten ; dat niet had moeten geschieden indiens haer character hadden willen behouden ; het welcke sy l. daer mede verloren / of heeft ten minsten een swaere krack gekregen. Ten anderen des daeghs daer aen sijn Excellentie den Heere Grabe van Rozne / binnen gekomen zijnde met nogh eenigh Krijghs-volck ; ontlaet van sonden aen de Borigers van hare wacht / dese hielden op het Stadt-hups ; alwaer deselve gestelt waren / vooz hare Boriger Collonels / en Hop-luyden / zijnde de Heeren Borigemeesteren en Broedschap der Stadt Utrecht ; terstondt na dat de Franschen ter Poozten uyt waren en sy lieden hare Franse Veldt-tekens hadden om de lendenen gebonden. Ende gemelde Grabe tot een der Stadts Boden of Dienaer geseyt hebbende / dewelcke jets / van zijne Meesters wegen / aen sijn Excellentie quam boodschappen / dat hy sijne Heeren niet en kende ; soo is het des anderen daegs gebeurt dat eenige welmeenende Borigers / het Request daer soo veel om te doen gemaeckt wordt hebben getekent en verdoont / reslerie hebbende op 't geene de twee voozgaende dagen voorgeballen was / soo als ich u l. daer in 't kortje verhaelt hebbe. In welck Request sy l. versoeken dat gemelde sijne Excellentie gelieve sozge te dragen dat de Kerck by haer recht mach worden gemainteneert / en dat de Vrieven Archivos &c. wel mochten worden bewaert. Dat is al 't geen datse versoeken. Wat dunct u **L.** of men rechte heeft soo tegens die Mannen te roepen en te schreuwen / en selfs wees over haer te roepen / haer te herbloschen en te verdoemen.

Hagen. Maer wordt ter dan in 't Request niets altoos van de Regenten gesproken.

Utrecht. In het selve wordt gewach gemaeckt eerste tot het versoek komen / datse met leetwesen hebben gesien het eeuwigh Edict bebesticht en statelijck bevoezen. Dat twee van hare Leeraren sijn sonder reden daer van te geven / van haer Ampt / in dese Kerck / af-geset en uyt de Stadt gewesen / en veele brabe Leeraren by de Germaerde Kercken-raedt / gedispicieert / met veele versmadinghe verwoepen. Dit is den inhoudt waer van sy **L.** maer in 't verby gaen klagen / ich segge dat dit den inhoudt is maer niet de sozmele woorden en uytzuchingen sijn.

Hagen.

Hagen. Maer hoe sal ick dit verstaen / ghy hebt een weynsch te boozen gelieben te seggen datse noch ober de Regenten of Regeringh klagen / en hier blyckt het tegendeel / en my dunckt dat die twee saecken waer ober geklaeght wordt van geen kleyn belangh en zyn.

Utrecht. Daer op dient tot Antwoorde dat dese klacht niet directelick en gaet tegens de Regenten noch hare Regeringe ten principael/maer alleenelick op mislagen en feilen begaen in de Regering/want men moet altydt onderschepdt maken tusschen de dingen selfs / en de feylen in die dingen ; tusschen saken van Staet en sonden van Staet. Een Borger nu siende eenige sonden inde Regeringh / deselve is niet verboden daer ober by wetrige Oberheden te klagen / en by deselve te arbeiden dat soodanige sonden / of getweert of verbetert mochten worden / of wegh genomen dooz boete en boetveerdighejdt ; alsoo de sonden van Staet en Regeringh gemeenelick een sware van en Bloeck onderwozpen zyn / welckers schadelicke uytwerchinge gemeenelick meest op de Onderdanen aenballen / want dat de Sogh doet moeten de Biggen misgelden. Soo doen oock de goede Requiranten/sp klagen niet ober hare Regenten of haere Regeringh maer ober eenige mis-lagen in de Regeringh begaen / en ick derf oock harenhalven u versekeren dat het haer herten leet is te sien/het wanheyl dat haer L. is overkomen / als mede de ongelegenthejdt waer in de Provincie / om die oorzsaek / is verballen / sijnde als arme Schapen sonder Herder.

Hagen. Ewentwel soo haddense daer van wel mogen swijgen/wat haddense daer ober te klagen? Die saken waren al geschiet / ende gedaue dingen hebben geen leet.

Utrecht. Ick heb u daer eben gesept dat men onderschepdt moet maken tusschen dingen ende sonden ; tusschen saken van Staet ende sonden van Staet / welke sonden/ hebbe gesept / Van ende Bloeck na sien te slegen ; ende ick ben in dat gevoelen dat al het quaet ende de rampen die ons lief Vader-Landt in 't al gemeen ende onse Stadt in 't besonder is overkomen / ten meesten deele dooz die sonden veroorzsaecht sijn ; derhalven soo oorzdeel ick dat die mannen niet qualijck maer wel ghebaent hebben / van die sonden te melden/ ende te toonen dat se daer van soo wel gevoeligh sijn als vande qualen / die haer ende ons totter doot toe hebben gebrucht.

Hagen. Ick stae u toe dat het besweren van het Ceuwig Edict een schizichelijcke saeck is geweest.

Utrecht. Niet alleen schizichelijck/maer Dupbels en verdoemelijck ; Een saek/ die inde geheugenis van alle vrome ende welmeende Nederlanders / tot een Ceuwige verbloekinghe moest ingedrucht sijn en blijven om deselve aen de nakomelingen te verhalen op dat de Pasaten soo een gruwelijck stuck/ met een hertelijcke afkeer insiende / mogten leeren haer wachten/ in sulcke een afgrijpselijcke sonde te vallen ; hy spiegelte hem licht die sig aen een ander Spiegelte. Ten anderen dat wy setten vande twee Predikanten uyt onse Stadt in 't Jaer 1660. Is mede een misdadt ten hoogste te verfoepen ; want mannen vroom van leben ende onbeswaert in hare onnwegangh gesont inde Leer die na de Godsalighejdt is / noyt in eenig Collegie ergens ober beschuldicht/veel min veroordeelt sijnde/dat men sulcke mannen gaet uyt setten op sulck een onfatsoenelijcke wijze / als geschiet is / wie sou sich daer ober niet ontfet binden. Om dat schoon stuck wercks uyt te voeren ontbiet men Ruyters ende boet knechten/uyt vrese dat de Gemeente/ mocht opoerich worden/ ende

ende de daedt by de naem van *Wuytmakers* boegende / de *Oberhepdt* op het lijf hadden mogen vallen; dat geen noodt hadt gedaen / want de *Gemeente* was door die selve mannen al te wel vermaent ende onderwosen / dat se haer tegens hunne *Oberhepdt* niet en mosten stellen / noch door oplopen haer l. ontroeren: maer een quaet *Geweten* bzeest selfs daer geen gevaer en is.

Hagen. Ick heb van dat werck seer *berschepdentlijck* hozen spreken; men seyt dat het seer *sedtiseuse* mannen waren die de *Magistraeten* seer *verkleynen* ende *verachtelijck* maechen by het volck / ende na uo seggen is het tegendeel waer.

Utrecht. *Elas* wierdt in sijn tijdt mede een *Beroerder* *Israels* genoemd ende van *Christus* selve wierdt gesept dat hy het *Volck* beroerde: dese *vroome Dienaers* *Jesu Christi* / niet beter als haer meester sijnde / waerdich / om met de selfde *Lasteringen* beswaert te worden: maer wy raken dupten spoor *ad rem* seggen de *Laynisten*. Den dagh en uur nu gebozen sijnde dat men dit *bestich* *meester* *stuck* in 't werck sou stellen sendt men die mannen elck een *Briefsen* t' hups / waer by men haer belast binnen ses uren tijds upt de *Stadt* en *vrijhepdt* van dien te *vertrachen* / sonder daer wederom in te komen op poene van *Bannissement*; en weet je wel om wat reden? In 't *Briefsen* stond OM REDENEN ONS DAER TOE MOVERENDE. Daer mede wierden die twee *vroome* *Leeraren* de *Gemeente* *gewelddichlijck* ontrucht / ende wegh gedreven / als of se *Schelmen* ende *Dieven* waren geweest. Wat seg ik *Schelmen* en *Dieven*? deselve sou men met meerder *berschepdenthepdt* gehandelt hebben; maer om tijdt te winnen / het woord laet) ick wil hier op niet *bliben* staen; daer nae is 't *peder* *reys* gebeurt / als men een of meer *Predicanten* sou *beroeppen*; dat deselve by de *Magistraet* sijn *berwozpen* / sonder reden bande *berweringh* te geven / waer toe se *nachtans* *berplicht* waren / als *bljcken* kan by de *Verklaringh* bande *Staten* zelfs ober het woord van *correspondentie* / die de *Kerckenraedt* *genoodt*-saecht is te houden met de *Magistraet* in 't *stuck* van 't *beroeppen* van *Predicanten*, welke *berweringh* noch *geschiet* is ontrent de *Person* van D: de *Kijp* *Predichant* tot *Woerden*; selfs noch *teewjlen* de *Franschen* in onse *Stadt* sijn *gewerck*.

Hagen. Hoe D: de *Kijp* is die noch niet tot *Utrecht* *Predicant*? Heeft men soo een *vroome* man *berwozpen*; een man die ick weet dat een *bestich* *Theologant* ende die daer *benebens* seer *Godtsalich* ende *Wrede* *lievend* is) die wel leert ende *ongemeen* de *menschen* het *gemoedt* *betwercht*.

Utrecht. Ick bidde u sulck een *Tael* t' *Utrecht* niet te *voeren* / soo ghy daer *komt* / want dat sou de man niet *voort* / maer te *rugge* *setten*. Dese *dingen* altemael hebben de *goede* *Bozgers* onser *Stadt* moeten sien en *lijden* / sonder een *woort* te *derben* *kicken*. Ende nu wy het *woedende* *Ozlogs*-*swaert* *booz* onse *oogen* sien *blincken* / dat *alreeds* soo veel *menschen* *blesch* heeft *gebzeten* / waerom sou een *vroome* *Bozger* niet mogen *toon*en dat hy niet alleen *Gods* *hand* *gevoelt* / maer oock *benebens* sijn *Sonden* / de *Sonden* van den *Staat* / die daer *oofsaek* van sijn? Door desen hebben wy in onse *Stadt* / sien en *hooren* *swereen* / soo wel als in *Gansch* *Hollandt* *gesien* en *gehoort* is / des *Landts* en des *Stads* *Kegenten* (upt *genomen*) *welckers* *Ziel* in den *Vaedt* van die *driftige* *Vloekers* niet is *gekomen*) *hewelcke* *gestwozen* hebben een *Eedt* *welckers* *verfoepelijckhepdt* niet *genoegh* kan *behaelt* worden / *swereende* tot *Godt* datse in *Centwighepdt* het *Stad* *houder* *Ampt* aen het *Veldt* *heerschap* *souden* *voegen* / *berde* *Ampten* van *Gods* en van *rechts* *nature* *wegen* / sijn *Hooghepdt* den *Heere* *Prince* van *Oranje* *toebehozende*

hoopende. In die tijdt wierdt by deselve niet gedaen als gegast en gebast/ter wijlen
 beele vrome Burgers hebben Gebeden en gebast / Godt biddende ober ons arm en
 el endigh Vaderlandt sich te willen ontfermen dac onder den last van soo een vrese-
 lijche Gedt- gespan tot in de Helle gebzucht wierdt. 't Was een wonder doenmaect
 dat den Hemel niet en scheurde / en dat dien Rechtbeerdigen Godt / met sijne ver-
 bindende Blixem- pijlen die 't samen sweerders niet tot grups en berpletterden ;
 maec het heeft sijne Almogentheydt behaeght / die Sonde soo wel als andere
 Gruwelen van Staet nevens de Algemeene misbaden van 't Voick ten top punt
 opgestegen en tot hunne bo- hepdt gekomen sijnde ; op soo een wijze 't Huys te soec-
 ken soo als wy hebben gesien / en helaes / nogh sien in onse dagen ; in de welcke den
 Hemel sijne Gramschaps Floten / ober ons wel eer vertel / maer nu bedroefde
 Vaderlandt / upt te gieten. De bedroefde Bozgers / die Gruwelen siende in 't werck
 stellen met soo veel yber en dzift / dooz de gestwooze Dyanden van sijn Hoogheydt ;
 dewelcke se van te boozen met soo veel vzeughden hadden geseludeert / om den En-
 gelschen Cyran Cromwel te behagen / en onder die boozwendigh hare eygen
 Wraeck-lust tegen het Doozlichtrige Huys van Oranje te boldoen. De Bozgers
 segh ick dat siende dozsten niet een woordt in 't openbaer daer van spzecken / sijnde
 dooz de Souberaine macht van hare Souberainen genempl- bandt ; edoch onder en
 by den anderen sijnde honden hare ingebozene genegentheydt tot sijn Hoogheydt
 niet in houden maer bozsten somwijlen al eens upt / in hertelyche wenschingen /
 tot Godt en smekingen dat sijne goetheydt den jongen Spruyt van Orangien ge-
 ltefde op te nemen onder de Dieugelen van sijne Heplige Doozstentigheydt (andere
 met een Glaessen van vriendschap malkanderen de Gesontheydt van sijn Hoogh-
 heydt toedrinckende) die oock sijne gemelte Hoogheydt soo wonderlijck en miracu-
 leuselijck / op het Gebedt van sijn kinderen / in 't midden van sijne bedeckte Dyan-
 den / in spijt van hunne Godlose herten heeft bevaert. Desgelijcks dozstmen in
 onse Stadt het geweldt aen de Kerck gedaen / niet opentlijck melden / namentlijck
 van 't geene geschiet was in 't uytsetten van de Predicanten / in 't senden van Com-
 missarisen in de Kercken-raden / volgens 't boozbeeld van die Loffelijcke Witsche
 Regeringh in Holland / in 't af- slaen sonder redenen te geben van goede en vrome
 Predicanten &c. Nu sich de gelegentheydt open doet dat de Bozgers mogen
 spzecken / souden die niet mogen toonen dat al die gruwelen haer tegens de bozt sijn /
 ende dat se deselve noyt hebben toe gestaen ende altijdt verfoept ; of souden deselve
 dooz Huysmakers / Opzoerige ende Trouwelose daer om moeten gehouden ende
 upt gekreten woerden ? Dat is seer onredelijck. Men roept meer tegens dese man-
 nen die dooz een request hare herten leet vertoonen als tegens die in Hollandt met
 seftelijckheden hebben aen gegaen / deselve dwingende / dzeppende ende zelfs hun-
 ne Huysingen slopende ende hare goederen plonderende : men bindt zelfs van onse
 Aterische selzreuwens / die dat doen van het oplopende graum seer hebben geprezen ;
 edoch dat hebben se met soo veel opmerckigh gedaen als se tegenwoozdigh ghe-
 bzupcken in 't rasen tegens het Request ende de requiranten.

Hagen. Gy boldoet my volkomentlijck / waer of alle dooz uwe redenen soo wel
 sullen voldaen sijn als ick doe / dat kan ick qualijck dencken / als den mensch eens
 een quade indruck / van een saeck / hoedanich die oock wesen mach / heeft gebat /
 men sal veel werck hebben eermen den selve van sijn geboelen afzengt / om het te-
 gendeel aen te nemen ende te geloben. Het lept vast in 't verstant en oozdeel van de
 meeste

meeste Bozgers / (dat hoorden se wel aen dien man) dat het Request ende der halven de Requiranten oorzach sijn van de onheylen Utrecht overhoren sedere hare Herstellingh.

Utrecht. Ich hebbe u C. verhaelt op wat manier de Heer L. C. Bozeel ende na hem sijn Erfell. de Grave van Hoze sijn inde Stadt gekomen ende wat daer op terstond gevolgt is. Is dat een effect van 't request geweest? Dunct u niet wel dat de Magistrat genoegh was af-geset toen se haer Character verloren heb- bende/ moesten hozen dat de Meesters van hare Wode niet gekent wierden?

Hagen. Men sou oortheelen van Ja.

Utrecht. Siet gy dan wel dat de Beledigden / de Arminianen ende anders quaet-aerdige nevens een deel Recht-hoofden die haer by de neus laten leyden wer- waerts men deselve hebben wil/ de schult van 't quaet dat se boekt n ende daer over noch schreeuwen / daer soecken daer se niet en is? Ende als berwoede Joden upt roepen krusst hem/ krusst hemz tegens d'Onschuldige? Ten anderen is het af- setten van de Regenten van Amis-foort/ Wyck Rhenen en Monsoort ende Cam- pen al mede een Aftwerchingh van het Request? Ich meen niet dat pemandt die verstant heeft/ sulcx sou derben seggen, waer van daen komt dan die af-settingh? Ziet gy wel mijn vztendt dat die beschuldigingh gaep als een Oven?

Hagen. Nachtrags sullen de Requiranten de schult hebben van alles / onder an- deren dat de Ostagiers noch niet verlost en sijn; waer om deselve oock al vry ge- beigt ende moepelijck sijn.

Utrecht. Dat die Mannen het ongeluck hebben daer in verseeckeringen te blij- ben / langer als men gedacht hadde / en is niet der Requiranten schult: maer hadden alle die Schreeuwens ende andere gedaen als de meesten der selve / die al- les hebben by een op-gebzacht wat se hadden / om de Ostagiers te verlossen / se waren al lang t' huys geweest. Maer veel Ontfangers hebben hare onder heb- bende penningen achter de handt gehouden / ander die opbrengen konden en niet en wilden / onder die voorwending datter geen Regeringh en was / maer dat was haer het eper-eten eygentlijck niet; maer sochten door dat pzetext oorzach op te nemen om qualijck te spreken van de Requiranten ende onder haren naem van de gansche Kerck. Dat komt van de Kerck / seidense; ende alsoo is de onwillig- heyt van die quaet-aerdige de oorzach van het langdurig sitten van die mannen / ende niet het verzoek schijft der requiranten.

Hagen. Is 't mogelijk? Sijn'er menschen van vermogen geweest / die zwa- richheyt hebben gemaect in sulck eene gelegentheidt op te brengen wat se konden? ommer's hebbe ick my laten seggen dat het geene sy op brogten maer in leen soude geschieden / ende dat se van hare penningen een eerlijcke renten souden ontfan- gen; ende al hadt sulcx niet geweest / my dunct peder hadt moeten alles op- brengen wat sy hadt kunnen by brengen sonder eenich voordeel daer van te ver- wachten / om hare mede Bozgers/ Heeren' ende Leeraren te verlossen upt den last die haer/ van wegen de gansche Provincie op den halse lagh.

Utrecht. Men men most Staets-gewijse verseeckeringh hebben/ ondertusschen blijven de goede mannen vast sitten ende dat hebben nu de Requiranten gedaen; wat een schoon bescheydt / ende 't is waer / soo een tael woort er geboert: maer indien die Schreeuwens met de minste Liefde tot Godt ende tot haren eben-mens- chen waren ingenomen geweest / sy hadden hare mondt toegehouden ende hare beursen en blauwe sacken op-gedaen / maer niemantt wou vande krengh sehey- den /

den / beter dan om sijn geltgierigheyt te bedecken / den onschuldigen beschuldigt als gelbt te schieten / en niet vzeemt / men komt daer soo gemakelijck niet aen.

Hagen. Een Schurft-schaep bleet het meest / seyt ons spreekwoord / dat men by dese gelegentheyt / dese Schreutwers wel mach toe passen : maer ick vrese van wegen de andere al utwe betwijfen van hare onschuld / haer weynigh sal baten ; ende dat soo de geinteresseerden / als boos-aerdige / quaet stokers / ende de opgeruyden ; booz den Reguiranten / al het quaet sullen onder de handt vzuwen / dat se bequaem sullen sijn om te versinnen. Ende hoe het sy / de Regenten die nu af-geset sijn indien deselbe wederom herstelt worden / meent ghy niet dat se daer van geboeligh sullen sijn / dat men haer over sijnne bozige Regeringh (ghy gelleft mis-sagen inde Rekeners ; sy sullen haer dat inde oogen doen vzuypen.

Utrecht. In sulck een geval sullen haer die goede mannen vertroosten kunnen ; versekeret sijnde / dat niemandt haer lieden meer quaet sullen aen doen / als Gode sal toe laten ; ende veel goet ontsaen en sijnse niet gewoon van die kant.

Hagen. Maer (seyde noch den man) die sijnne teekenaers verhoppen dooz dat middel tot de Regeringh te komen / daerom hebben se r samen gearbeydt om hare Wettige Oberheden / daer upt te helpen schoppen.

Utrecht. Ich heb u C: booz desen al gesept datse noyt gedagt hebben op het afsetten van hare Oberigheyt en dat sulcx derhalven maer een boose Lasteringh is. Datse dan soude gehoopt hebben om in de Regeertingh te komen in plaetse van d'anderen ; is een seer blauwe beschuldigingh ; ober een komende met de Arminiaense despiratie der Persoonen tot de Regeringh getrocken upt de Arminiaense (ick wil seggen) Nutentijcke Lyste van de namen der Persoonen die het Request geteykent hebben &c. Een rechte Arminiaense verstuningh op een Arminiaense wijze gestelt ; maer wat raed / een Dat geeft upt dat het in heeft. Die arme Dupbels hebben niet slimmer noch erger kunnen bedencken schijnt het wel. In dat obergeflagen ; en het blaetdien eens ontgekeert / soo der eenigh slag van Menschen Staet-sugtig is / en duickerende na die Regeringh / het is dat Volck : sulcx heeft men in alle gelegentheden bespeurt van de tijden af dat de Geest van Arminius sijn nabolgers heeft bekropen tot huyden desen dagh toe ; de geschichte Boecken heeft hoeft men maer na te sien / om die waerheyt te ontdecken. Dat volckjen heeft onophoudelijck gewoelt om de goede Regenten te beschuldigen / en hebben alreeds twist saet in den Staet en in de Kerck seer arglistigh gestroopt (soo als wy alreeds eenighsins geseyt hebben en wederom hier noch eens seggen moeten) om alles in repen roer te stellen / op dat sy eens wederom boben komende ; oock op sijn Arminiaens mochten heerschen / een weynigh beter als op sen Duc d'Albaas ; en dese geen andere Geest of d'zift gedzeben worden ; ende sijn noch daer en boben soo onbeschaemt / datse luyden derben noemen / ende dooz den d'uck in 't oog van de gantsche Wereldt ten spot stellen / op datse het boozwerp der spotters ende smaygende Bitterboers mogten sijn ; of haer l. dat Schelm-struck oock niet wel in d'oogen sal vzuypen / sal den tijdt leeren. Een anderen soo sou ick wel derben geloben dat veel anderen die mede seer tegens het Request woelen / daer toe dooz die selfde Dupbels / ick meen de Regeer-sucht / gedzeben en aengebochten worden ; te meer nu se mogelijck sien dat er geen hoop altoos booz haer l. is om tot haer eynde / dat is

om op het hoogh gedacht en diebaer kuffen te komen. Arme menschen die soo ver-
keert van de genegetheden van anderen oordeelen / meenende dat allen soo brein-
loos sijn als sp l. Hebbense noch niet geleert en gesien dat het veel beter gerustiger
vepliger ja hepliger is geregeert te worden als selfs te regeren? beter een Vogel
koper ende een handelaer van Derckens te sijn / als ghy en ick / als op het kuffen
van Staet te gaen sitten daer de voozballen in Staets regeringe dichtwilts soo
mennichvuldich sijn; dat een het hoofd raecht aen 't supfelen; soo dat den gan-
schen Man somtijds in bestwijn valt sonder in eculwicheydt wederom op te
staen.

Hagen. Ghy seght de waerheydt / daer van heeft onse Ceub al heelderhaude
Doozbeelden upt gelebert; ende noch sien wy'er seer wonderlijcke in onse
dagen.

Utrecht. Dat soo sijnde wat sou die goede / vrome ende eenboudige mannen be-
wegen (die meest soodanich sijn) dewelcke het Request hebben geteekent; om te
wenschen in de Regeringh te komen / waer toe sp haer selven meer onbequaem
erkennen / als de Schreewers haer onbequaem kunnen noemen. Zp allen kun-
nen by hunne Heeringh ende beroep leven / waer in se haer verstaen / ende trach-
ten haer selven met eeven nebens hunne familie / in het selve boozt te setten / re-
gerende hunne Hups-gesinnen na haer geringh vermogen / als vergete Bozgers/
die er 't best aen sijn: ende soo veelonder haer al op 't kuffen quamen lichtelijck
souden sp 't al soo wel maken als veele van haer gedaen hebben.

Hagen. Hoe het sp / sp l. sullen eventwel de schult dragen.

Utrecht. Maer de Tijdt die alles openbaert sal haer onschult aen den dagh
brengen. Deen mijn Vzient / dese mannen sijn niet te wijten / als datse met ge-
sonder oogen hebben gesien den toestand der saecken als de andere. Maer wil ick u
eens seggen / wat de oorzaeck is van alle de onheylen die onse Stede ende Provin-
cie / soo nu als vooz desen / sijn overgelommen / ende met eenen ober het gansche
Landt? Dat sijn vooz eerst alle de Sonden der particulieren in den Lande. De
sonden van Staets Personen ende van Staet / ende onder alle die; die weder
gadelose ondancbaerheydt bewesen aen het Dooz-luchtigh hups van Oran-
gen / versterkt / met die Dupelsche Wyfluytingh of secluse van sijn Hoog-
heydt ende dat sweeren ende Statelijck besweeren van het Beurwigh Edict. Daer
komt ons al het quaet van daen. Dat is oorzaeck dat de Trouwloose ende meyne-
dige Engelanders / desen Staet sijn op het Lijf geballen; Dat de Franschen
dop van de seben Provincien hebben in soo weynich wecken in genomen. Daer
komt 't van daen alle die verwoesstingh. Dat moorden / vranden / schoffiren van
Wouwen ende Maegden in veele plaetsen van ons sondich Landt ende insonder-
heydt van de moordt ende onmenschelijckheden dooz den God verlochende hebben-
de bloed-hondt / den Hartoogh van Luxemborgh tot Bodegraben ende Zwam-
merdam. Dat ende het onrechtberdich upt setten van de Predicanten in onse
Stadt / dat verachten van de Kerck / ende de Kercken-tucht ende Bedienaers
der selbe / het welcke alle soo hoogh ende huptenspozich is toe gegaen / ende met
soo veel dzifts / insonderheydt by de 12e Broeders / dat het niet alleen een gruwel
is geweest vooz God en vooz de menschen; maer dat selfs soo oubollich toegingh/
dat men somtijds laghen most; als by voozbeeld toen men besich was met het
Stadt-houder Ampt te moztificeren / een van onse goede ende wijse Regenten /
wat laet inde vergaderingh komende / ende gebraecht sijnde of by de moztificatie
van

